

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра цивільного процесу

*До 150-ї річниці з дня відкриття першої
судової палати у м. Одеса*

Новели цивільного процесуального законодавства: ПРЕДСТАВНИЦТВО

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

м. Одеса, 16 травня 2019 року

Одеса
Фенікс
2019

УДК 347.9

Н 72

Укладачі:

Голубєва Н. Ю. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Островська Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Коробенко О. О. – асистент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Сатановська О. В. – старший лаборант кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Новели цивільного процесуального законодавства:
Н 72 представництво : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. ; до 150-ї річниці з дня відкриття першої судової палати у м. Одеса (м. Одеса, 16 травня 2019 року) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Н. Ю. Голубєвої. – Одеса : Фенікс, 2019. – 200 с.

Укр. та франц. мовами

ISBN 978-966-928-404-4

УДК 347.9

*Матеріали видано за авторською редакцією.
Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу
несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти
та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-966-928-404-4

© Національний університет «Одеська
юридична академія», 2019

кими реєстрами та використання їх відомостей як доказів у справі в цілому, чи з метою встановлення певних відомостей процесуального характеру.

Така проблема невизначеності порядку використання реєстрів та їх відомостей зводить нанівець повноваження суддів щодо доступу до них і, відповідно, потребує невідкладного реагування як зі сторони юридичної спільноти в цілому так і зі сторони законодавця, шляхом впровадження у чинне законодавство кореспондуючих правових положень.

Прусенко Галина Євгеніївна

*кандидат юридичних наук, докторант кафедри правосуддя
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

«ПРОПОЗИЦІЇ З УРЕГУЛЮВАННЯ» («OFFERS TO SETTLE») У СИСТЕМІ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ АНГЛІЇ

Правила цивільного судочинства 1998 року, що набули чинності 26 квітня 1999 року (у редакції від 18 березня 2019 року; далі – Правила) [2] як основне джерело англійського цивільного процесуального права є результатом сучасної судової реформи в Англії і de facto кодифікованим актом, що засвідчив зближення з континентальною системою права. У пункті 1 статті 1 Правил прямо зазначено, що Правила є новим процесуальним кодексом, першочерговою метою якого є надання суду можливості розгляду справ на основі дотримання принципів справедливості та пропорційності судових витрат.

Ідея судової реформи Англії – сприяти вирішенню внутрішніх проблем цивільного процесу (зокрема, надмірної тривалості судового розгляду справ) шляхом розвитку сучасних, у тому числі, альтернативних методів розгляду та вирішення цивільних спорів, заохочення сторін до досудового врегулювання спору або врегулювання спору на ранній стадії судового розгляду, укладення мирової угоди. Можна констатувати, що реформа англійського

цивільного процесуального права триває, оскільки до Правил динамічно вносяться суттєві доповнення (станом на 1 квітня 2019 року – 107 доповнень).

Одним із інструментів сприяння позасудовому врегулюванню спорів між сторонами на основі компромісу та зменшення судових витрат у англійському процесуальному праві є так звані «пропозиції з урегулювання» (англ. *offers to settle*), яким присвячена частина 36 Правил. «Offers to settle» користуються великою популярністю в юрисдикціях загального права; натомість континентальному процесуальному праву пропозиції з урегулювання не властиві.

Метою доповіді є дослідження чинного процесуального законодавства Англії у сфері правового регулювання «пропозицій щодо врегулювання» спору.

Пропозиції з урегулювання забезпечуються санкціями у формі присудження судових витрат [3, с. 15].

У грошових вимогах пропозиція з урегулювання розглядається в якості економічної пропозиції; «offer to settle» часто подається відповідачем після початку судового розгляду з метою досягнення домовленості між сторонами та укладенням угоди про завершення розгляду спору. Якщо позивач відмовляється прийняти таку пропозицію, а судовий розгляд продовжується і завершується ухваленням рішення, менш сприятливого, ніж пропозиція з урегулювання, то суд зобов'язує позивача в повному обсязі сплатити судові витрати відповідача, які відповідачем було понесено з моменту подання пропозиції з урегулювання.

Що стосується негрошової форми розрахунків, суддя повинен порівняти умови пропозиції з рішенням суду і прийняти рішення, чи отримав позивач більш сприятливий результат, ніж це було передбачено у пропозиції. Якщо пропозиція прийнята, позивач, за загальним правилом, отримує від відповідача відшкодування у повному обсязі судових витрат, які були понесені до дати подання пропозиції. Зміст пропозицій з урегулювання не розголошується

суду до моменту, коли будуть узгоджені всі питання щодо будь-яких зобов'язань та погоджено грошову суму [1].

У рішенні у справі *The Trustees of Stokes Pension Fund v Western Power Distribution (South West) plc* [2005] EWCA Civ 854 [4] судом було сформульовано чотири основних умови для визнання пропозиції відповідача з урегулювання спору:

1. Пропозиція повинна бути чітко та недвозначно висловленою.
2. Пропозиція не може бути удаваною.
3. Пропозиція з урегулювання повинна залишатися відкритою для прийняття протягом принаймні 21 дня.
4. Відповідач повинен володіти необхідною грошовою сумою на момент подання пропозиції.

Згідно з пунктом 36.11 Правил пропозиція з урегулювання приймається шляхом подання письмового повідомлення про прийняття. Таке повідомлення може бути подане протягом всього строку дії пропозиції, незважаючи на те, чи було згодом зроблено іншу пропозицію, до того моменту, коли її буде відкликано.

Відповідно до пункту 36.16 Правил, якщо сторони не домовилися про інше у письмовій формі, у випадку, коли пропозиція з урегулювання передбачає виплату або прийняття грошової суми, виплата такої суми повинна бути здійснена протягом 14 днів з дати прийняття пропозиції, або дати прийняття постанови суду відповідно до пунктів 41.2, 41.8 Правил. Якщо виплата грошової суми не буде здійснена протягом 14 днів з моменту прийняття пропозиції, або іншого погодженого періоду, позивач може звернутися до суду щодо судового рішення про виплату несплаченої частини.

У Сполучених Штатах Америки як юрисдикції загального права існує подібний механізм позасудового врегулювання спорів, що має назву «пропозиції судового рішення» (англ. «offer of judgment»). Правове регулювання таких пропозицій здійснюється відповідно до правила 68 Федеральних правил цивільного процесу у редакції від 1 грудня 2014 року (далі – Федеральні правила) [5].

Федеральними правилами передбачено, що у випадках, коли факт відповідальності однієї сторони перед іншою встановлено, але обсяг відповідальності має бути з'ясований протягом подальшого розгляду справи судом, сторона, яка несе відповідальність, може подати іншій стороні «пропозицію судового рішення» у розумний строк, але не пізніше, ніж за 14 днів до дати судового засідання, під час якого має бути встановлений обсяг відповідальності.

Аналіз законодавства Англії, що передбачає підтримку судами позасудового врегулювання спорів, свідчить про прагнення до створення таких умов, коли судовий розгляд справи має стати останнім етапом, який використовують сторони, а судове заохочення позасудового вирішення спору, примірювальних процедур здійснюється в формі, зокрема, покладення судових витрат на сторону, яка необґрунтовано ухиляється від врегулювання спору у позасудовому порядку. Відповідно до статистичних даних кількість судових розглядів у Англії після набуття чинності Правилами цивільного судочинства значно зменшилася [3, с. 16]. Урахування та використання досвіду юрисдикцій загального права, впровадження запропонованих механізмів запобігання тривалих та витратних судових розглядів в подальшому сприятиме ефективному реформуванню цивільного процесуального законодавства України.

Список використаної літератури:

1. Cortés P. An Analysis of Offers to Settle in Common Law Courts: Are They Relevant in the Civil Law Context? // *Electronic Journal of Comparative Law*. – 2009. – Vol. 13.3. Електронний ресурс: <https://www.ejcl.org/133/art133-1.pdf>.
2. Civil Procedure Rules. Електронний ресурс: <https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part36>.
3. Эндрюс Н. Система гражданского процесса Англии: судебное разбирательство, медиация и арбитраж / Под ред. Р.М. Ходыкина; Кембриджский ун-т. – М.: Инфотропик Медиа, 2012. – 544с.
4. Nickels A., Kerr L. Part 36 but not as we know it. Електронний ресурс: <https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part36>.
5. Federal Rules of Civil Procedure. Електронний ресурс: <https://www.uscourts.gov/sites/default/files/Rules%20of%20Civil%20Procedure>.